

Autor práce	Bc. Marie Nachtigalová
Název práce	<i>Rozvoj předmatematické gramotnosti prostřednictvím pohádkových pracovních listů</i>
Autor posudku	Mgr. Jana Macháčková Ph.D.

Cíle (stanovení, splnění, reflexe splnění):

Cílem práce je sestavit sérii lekcí pro děti předškolního věku prostřednictvím pracovních listů, které autorka sama vytvořila. Jako prostředek zvolila autorka pohádku.

Autorka si stanovila další dílčí cíl, a to zaměřit se na některé oblasti předmatematické gramotnosti a předčtenářské gramotnosti, které nejsou zastoupeny v dostupných pracovních listech.

Autorka si položila výzkumné otázky:

- 1) Jsou tyto pracovní listy pro děti vhodné?
- 2) Jaké projevy lze při řešení úloh v pracovních listech pozorovat?

Tyto výzkumné otázky obsahují další podotázky, ve kterých autorka specifikuje, na které konkrétní projevy dětí se bude zaměřovat.

Autorka si před samotným výzkumem vytvořila scénáře – podrobná didaktická zpracování, jak bude při řešení jednotlivých úloh v pracovních listech postupovat.

Pracovala s různými skupinami dětí v různých třídách. Po řešení úloh v jedné třídě provedla vždy reflexi a rozebrala příčiny neúspěchu jednotlivých dětí, které při práci pozorovala a zaznamenala sledované údaje o jednotlivých dětech do tabulky. V některých případech upravila pro další skupinu sledovaných dětí další scénář. Zvažovala individuality dítěte a uplatňovala diferencovaný přístup (např. podle jejich méně rozvinutých motorických schopností). Zvažovala, co děti zvládnou a hledala cesty, jak jim pomoci úlohu vyřešit, tak, aby zažily pocit úspěchu z objevování. V tom, jak autorka postupovala, vidím konstruktivistický přístup při výuce nejmenších dětí.

V kapitole Diskuse autorka porovnává svoje zjištění s některými autory, které se danou problematikou zabývají. Zjišťuje, že pohádky mohou být za určitých podmínek prostředkem k rozvoji předmatematické gramotnosti spolu s předčtenářskou gramotností, protože umožňují zařazení komplexních aktivit.

Cíle práce jsou splněny.

Obsahové části (úplnost, relevance, řazení):

Práce obsahuje Úvod, ve kterém autorka vysvětluje, proč si dané téma diplomové práce vybrala. Dále je práce rozdělena na tři další kapitoly: Teoretickou část, Metodologickou část a Praktickou část. Teoretická část se zabývá jednak pracovními listy pro děti předškolního věku, předmatematickou a předčtenářskou gramotností a charakteristikou vývoje dítěte předškolního věku v různých oblastech. Metodologická část obsahuje cíle výzkumu, výzkumné otázky, použité metody, formy práce, charakteristiku výzkumného vzorku dle autorkou vymezených kritérií a plánování realizace výzkumu. V Praktické části autorka popisuje scénáře výzkumu a průběh výzkumu. V této kapitole autorka shrnuje výsledky výzkumu s následnou reflexí. Kapitoly na sebe navazují, jsou řazené v logickém sledu.

Odborná část (matematika/didaktika: náročnost, správnost, výstavba, konzistence apod.):

Autorka nastudovala velké množství literatury z oblasti psychologie dítěte, vlivu pohádek na vnímání předškoláka. Vše velmi podrobně zpracovala v Teoretické části. Ve svém výzkumu se autorka zaměřuje na rozvoj některých matematických pojmů a dovedností: porovnávání, výroky, osovou souměrnost, celek a část, dodržení rytmu, vytvoření tvaru, přiřazování, uspořádání, orientace v prostoru.

Práce obsahuje v příloze pracovní listy, které pro rozvoj těchto dovedností autorka vytvořila. V přílohách oceňuji tabulky, ve kterých autorka zaznamenává všechny sledované jevy o každém dítěti při řešení všech pracovních listů jednotlivě. Přílohy dále obsahují podrobné charakteristiky dětí, se kterými autorka výzkum realizovala, texty pohádek a fotodokumentaci práce dětí.

Stavba práce, teoretická příprava, návaznost jednotlivých kapitol, stejně jako analýza jevů pozorovaných při práci s dětmi ukazují na to, že autorka si postupy jednotlivých kroků pečlivě promyslela. Je vidět, že autorka se v této oblasti velmi dobře orientuje a dokáže zvažovat souvislosti.

Přínos (originalita, použitelnost apod.):

Téma práce je z mého pohledu velmi zajímavé a přínosné, a to nejen pro samotnou autorku. Práce by se mohla stát příspěvkem pro přípravu budoucích učitelů mateřských škol. Autorka se svým příspěvkem již vystoupila na konferenci *Dva dny s didaktikou matematiky 2022*. Líbí se mi, že autorka, jak už jsem uvedla výše, zvažuje individuality dítěte a uplatňuje diferencovaný přístup, že si uvědomuje, že pracovní listy se mohou stát prostředkem k rozvoji předmatematické gramotnosti pouze za určitých podmínek a že řešení úloh v pracovním listu může být i výbornou diagnostickou pomůckou pro učitele – aby si uvědomil, co je potřeba ještě u dětí rozvíjet.

Formální náležitosti (gramatika, styl, typografie, grafické části, odkazy a citace, celková úprava):

Stylistická a jazyková úroveň práce je až na drobné nedostatky velmi dobrá. Někde se nepodařilo umístit nadpis na začátek stránky, zůstal na konci stránky předchozí. Práce ale působí přehledně a přečetla jsem ji s velkým zájmem. Někteří autoři citovaní v textu práce nejsou uvedeni v Seznamu použitých zdrojů. Některé zdroje jsou citovány nepřesně. Doporučuji autorce pečlivě si ještě tuto část práce projít a doplnit opravy. Nejvíce v práci zmiňovaná Vágnerová, 2021 není v Seznamu uvedena, je zde pravděpodobně místo toho uvedena práce Vágnerové a Lisé, 2021.

Zdroje (reprezentativnost, relevance, použití):

Rozsah uvedené literatury a zdrojů je i přes výše uvedené nepřesnosti pro danou práci aktuální a víc než dostačující.

Další poznámky:

V posuzované diplomové práci zvláště oceňuji:

- vhodně zvolené aktuální téma,
- zajímavě podanou jak teoretickou, tak praktickou část
- přehledně a jasně popsané výsledky výzkumu
- schopnost reflexe autorky v průběhu realizace výzkumu

Hodnocení: Práce splňuje podmínky kladené na diplomovou práci. Práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

Zajímalo by mě, zda autorka neuvažuje o pokračování výzkumu na dané téma, který by rozšířila o další pracovní listy

Datum a podpis autora posudku: 18. 8. 2022, Mgr. Jana Macháčková, Ph.D.